

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Qvaestio XXXVII. De legalibus circa puerum Iesum obseruatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

num uenientiu mon- strabant. Consequen- tia probatur: qui si- cut fides denotio que gentium est absque errore per inspiratio- nem Spiritu sancti ita &c.

¶ Præter. Certius est celeste indi- cium, quàm indicium humanu: sed Magi ducatu celestis indicij ab oriente venerant in Iudæam. Stulte ergo egerunt, præter du- catum stellæ, humanum indicium requirêdo, dicentes, Vbi est qui natus est Rex Iudæorum?

¶ Præter. Munerum oblatio & adorationis reueren- tia, non debetur nisi regibus iam regnantibus: sed Magi non inuenerunt Christum regia dignitate sul- gentem, ergo inconuenienter ei munera & reuerê- tiam regiam exhibuerunt.

Sed contra est, quòd dicitur Isâ. 60. Ambula- bunt gentes in lumine tuo, & reges in splendore or- tui tui sed qui diuino lumine dicuntur, non errât, ergo Magi absque errore Christo reuerentiam ex- hibuerunt.

RESPON. Dicendum, quod sicut dictum est, * Magi sunt primitiæ gentium in Christum creden- tium, in quibus apparuit sicut in quodam prælagio fides, & deuotio gentium uenientium a remotis ad Christum: & ideo sicut deuotio & fides gètium est absque errore per inspirationem Spiritu sancti, ita etiam credendum est, Magos a Spiritu sancto in spi- ratos, sapienter Christo reuerentiam exhibuisse.

AD PRIMVM ergo dicendum, qd sicut Aug. * dicit in sermone Epiphaniæ, cum multi reges iudæorū nati fuissent atque defuncti, nullum eorū Magi ado- randum quæsierunt. Non itaque regi iudæorū, qua- les illic esse solebant, hunc tam magnum honorê leginqui, alienigenæ, & ab eodê regno profus ex- tranei, a se deberi arbitrabantur: sed talem natū ef- se didicerunt, in quo adorandum, se salutê, quæ seculum Dei est, consecuturos minime dubitauerūt.

AD SECUNDVM dicendum, qd per illâ annuntiatio- nê Magorū, signabatur constantia gentiū, Christū ubiq; ad mortem consentitum. Vnde Chryl. ¶ dicit super Matth. qd dum considerabant regem futurū, non timebant regem præsentem, adhuc non uide- rant Christum, & iam parati erant pro eo mori.

AD TERTIVM dicendum, qd sicut Aug. * dicit in ser- mo Epiphaniæ, Stella q̄ magos perduxit ad locum, ubi erat cum matre Virgine Deus infans, poterat eos ad ipsam perducere ciuitatē Bethleem, in qua natus est Christus: sed tamē subtraxit se, donêc de ci- uitate, in qua Christus nasceretur, etiâ iudei testimo- nium perhiberent, ut sic geminato testimonio cõ- firmati, sicut Leo Papa * dicit, attentioni fide expe- teret, quæ & stellæ claritas & prophetiæ manifesta- bat auctoritas. Et ita ipsi annuntiant iudæis Christi natiuitatē & interrogant locum, credunt & quunt, tamquam significantes eos, qui ambulant per fidē, & desiderât speciē, ut Aug. dicit * in sermo. epipha- niæ. Iudæi autē indicantes eis locum natiuitatis Chri- sti, similes facti sunt fabris arcæ Noë, q̄ alijs ubi eua- derent præstiterunt, & ipsi diluuii pericrūt. Audie- runt & abierūt inquisitores, dixerūt, & remâserunt doctores similes lapidibus miliarijs, qui uiam osten- dunt, nec ambulant. Diuino etiam nutu factum est, ut aspectu stellæ subtracto, Magi humano sensu in Hierusalem irent, quærentes in ciuitate regia regē natum, ut in Hierusalem primo Christi natiuitas pu- blice annuntiaretur, secundum illud Isâ. 2. De Sion exiit lex, & uerbum domini de Hierusalem, & ut etiam studio Magorum de longe uenientium, dam- naretur iudæorum pigritia prope existentium.

A AD QVARTVM dicendum, quòd sicut Chryl. * dicit super Matth. Si Magi terrenum regē quæren- tes uenissent, fuissent confusi: quia tanti itineris la- bore sine causa suscepissent, unde nec adorassent, nec munera obtulissent. Nunc autem, quia celestê regem quærebant, etsi nihil regalis excellētæ in eo uiderent, tamen solius stellæ testimonio cõtenti eũ adorauerunt: uident enim hominem & agnoscent Deum: & offerunt munera dignitati Christi con- gruentia: aurum quidem, quali regi magno, thus quod in Dei sacrificio ponitur, immolat ut Deo: myrrha, qua mortuorum corpora condiuntur, præ- betur tamquam pro salute omnium mortuorum. In quo etiam, ut Greg. * dicit, instrumur, ut nato regi aurū, per quod significatur sapientia, offeramus, in conspectu eius, sapientiæ lumine splendêtes: thus autem, per quod exprimitur orationis deuotio, of- ferimus Deo, si per orationum studia Deo redole- re ualeamus: myrrham autem, quæ significat mor- tificatione carnis, offerimus, si carnis uitia per ab- stinentiam mortificemus.

Homil. 2. in Mat. in ore imp. super illud, Et in tra. do. to. 2.

Homil. 10. in euang. post me. illius,

QVAESTIO XXXVII.

De legalibus circa puerum Iesum ob- seruatis, in quatuor artic- los diuisa.

¶ Super Quæstionē trigésimaseptima Articulum pri- mum.

C DEINDE consideran- dum est, de circuncisio- ne Christi. Et quia cir- cuncisio est quadã pro- fessio legis obseruandæ, secun- dum illud Gala. 5. Testificor om- ni homini circuncidenti se, quon- iam debitor est uniuersæ legis faciendæ: simul cum hoc quærê- dum est, de alijs legalibus circa puerum Iesum obseruatis.

Tentus clarus est. ¶ In corpore unica conclusio: Chri- stus debuit circunci- di. Probatur septem rationibus, quæ clare patent in litera.

Vnde quaruntur quatuor. ¶ Primò, De eius circuncisio- ne. ¶ Secundò, De nominis impo- sitione.

¶ In responsione ad secundum, ubi de imitatione Christi, quo ad circuncisio- nem corpore agitur, dubium occurrit de circuncisio- ne, Chri- stianorum indorum, dicentium se circun- cidi ut conformen- tur Christo, an sit li- cita. Videatur enim quòd non. Primo, ex auctoritate Apo- stoli, Si circuncidi- mini, Christus nihil uobis proderit, ad Gala. 5. & ex aucto- ritate ecclesiæ, quæ in Concilio Florent.

¶ Tertio, De eius oblatione. ¶ Quarto, De matris purga- tione.

sub Eugenio IIII. art. 4. cor. 11. determinauit circun- cisionem, & alia le- galia, post publica- tionem euangelij ef- se non solum morta- lia, sed mortifera. Secundo, quia circun- cisio facta ad imita- tionem Christi, non effugit quin fiat etiâ ad imitatione Abra- hæ & iudæorū: quo- niam quicquid fit ad imitationem imi- tantis tertium, fit ad imitationem il- lius tertij, ergo per hoc circuncisio facta ad imitationem Christi est circuncisio legalis. Et con- R. firmatur,

ARTICVLVS PRIMVS.

Utrum Christus debuerit circuncidi.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur, qd Christus non de- buerit circuncidi. Veniêre. n. uer- sitate, cessât figura: sed circunci- sio fuit Abrahæ præcepta, in si- gnū fœderis, qd erat de semine nascituro, ut patet Gen. 17. Hoc autem fœdus fuit in Christi na- tiuitate completum. ergo cir- cuncisio statim cessare debuit.

infra q. 40. art. 4. cor. 11. 4. dist. 1. c. q. 2. art. 2. q. 2. Et opus. 60. cap. 5.

¶ 2 Præter. Omnis Christi actio, nostra est instructio: unde dicit Io. 13. Exêplū dedi uobis, ut quæ- admodū ego feci, ita & uos faciatis: sed nos non debemus cir- cuncidi, secundum illud Gal. 5. Si circuncidi mini, Christus uobis ni- hil proderit, ergo uidetur qd nec

Tertia s. Thomæ,

11111111

firmatur, quia fieri ad imitationem alicuius mediate uel immediate, non uariat naturam actus: sed circumcisio facta ad similitudinem Christi immediate, fit mediate ad similitudinem legalis circumcisio: quia Christus legalem circumcisionem suscepit, ergo circumcisio ad similitudinem Christi facta est legalis. Tercio, quia secundum Apostolum ab omni specie mali abstinendum est: inficiari autem non potest, quin circumcisio ista habeat speciem mali: nam constat quod habet speciem iudaismi, igitur illicita est. In oppositum autem est, quia damnare totam illam patriam Christianam, & morem antiquum tot ecclesiarum, praesumptiuum videtur.

Christus debuerit circumcidi.
¶ 3 Præter. Circumcisio est ordinata in remedium originalis peccati: sed Christus non contraxit originale peccatum, ut ex supra dictis patet. * ergo Christus non debuit circumcidi.

SED CONTRA est, quod dicitur Luc. 2. Postquam consummati sunt dies octo, ut circumcideretur puer.

RESPON. Dicendum, quod pluribus de causis Christus debuit circumcidi. Primo quidem, ut ostendat ueritatem carnis humanae, contra Manichæum, qui dixit eum habuisse corpus phantasticum, & contra Apollinarium, qui dixit corpus Christi esse diuinitati consubstantiale, & contra Valentinum, qui dixit Christum de celo corpus attulisse. Secundo, ut approbaret circumcisionem, quã olim Deus instituerat. Tertio, ut cõprobaret se esse de genere Abrahe, qui circumcisionis mandatum acceperat in signum fidei, quam de ipso habuerat. Quarto, ut iudæis excusationem tollerent, ne eum reciperent, si esset incircumcisus. Quinto, ut obediendi uirtutem nobis suo commendaret exemplo: unde & octaua die circumcisus est, sicut in lege erat præceptum. Sexto, ut quia in similitudinem carnis peccati aduenerat, remedium quo caro peccati confueuerat mundari, non respueret. Septimo, ut legis onus in se sustinens, alios a legis onere liberaret, secundum illud Gal. 4. Misit Deus filium suum factus

actus circumcisio. Ratione uero similitudinis in hoc, quod est esse circumcisum corporaliter: quia Christus fuit corporaliter circumcisus, cum in corporalibus secundum se non sit uirtus nec pituitum, nec unde malus, nec unde bonus reddatur actus circumcisio propter huiusmodi corporalem similitudinem facte iudeo, nisi quod pro tanto malus esset, pro quanto uanus esset: careret enim necessitate & pia utilitate, si solum pro corporea assimilatione fieret. Et si pro quadam ueneratione Christi hoc fieret, an actus sit religiosus, an superstitiosus, considerandum est. Et quidem quod sit superstitiosus, testatur, quia corporalem ceremoniam inuilem contra communem ecclesie morem, habentem mali speciem exercet. Sed quod ceremonia hæc licet sit corporea, non sit uana aut inutilis, inde apparet quod nulla ueneratio est uacare assimilationi ad principem, in honorem siquidem principum uocamus filios nostros, ipsorum principum nominibus, ut Iulios a Iulio, & Leones a Leone. Nec superstitiose similis honor in sanctos transfertur: sed ad uenerationem sanctorum spectare credimus, quod filios nostros sanctorum nominibus appellamus. Et propterea sicut alius uelle sanctus in nominibus, extra religionem non est, sed ad uenerationem quandam spectat, ita honorem hunc exhibere Christo, ut etiam corporaliter assimilatur sibi circumcisio homo, non

superstitiosus uanitas, sed ueneratio quædam est, ab hominibus humano more exhibita, & licet sit non secundum communem ecclesie morem, est tamen secundum illarum ecclesiarum, quæ sunt in indis sub rege Dauid, qui uulgariter dicitur Preste Iohanni, antiquum uetustumque morem, qui & nunquam ab uersali aut Romana ecclesia damnatus apparet: & propterea licet alibi circumcisio ista esset superstitiosa, non tamen ubi est confueta. De mali autem specie, quam præferre circumcisionem hoc tempore negari est non potest, dicitur tamen quod ab omni specie mali cauendum est, quando & ubi speciem mali habet. Verum, ubi & quando actus aliquis cessat habere mali speciem, potest exerceri licite, nam comedere immolata idolis, speciem mali habet: & secundum Apostoli doctrinam 1. ad Corin. 8. & 10. quandoque est licitum & quandoque illicitum: nam presentibus infirmis est illicitum: quando autem & ubi scandalum infirmorum non timetur, licitum est. Et secundum hoc, circumcisio huiusmodi, quia in ecclesijs illis non est in scandalum infirmorum, neque mali occasio, cessat habere ibi mali speciem. Et si obijciatur, quod licet tollatur per hoc ratio scâdali apud illos: non tamen tollitur per hoc ratio scâdali apud illas: si ecclesias, quæ de Indorum circumcisione scandalizantur, ut pote iudaismi speciem habente, non hic uel ibi: sed simpliciter & absolute post perfectam euangelij publicationem, confueta dum credo per Romanam ecclesiam esset, ut uel non tolleretur circum-

sum sub lege, ut eos qui sub lege erant, redimeret.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod circumcisio per remotionem carnalis pellicule in membro generationis facta, significabat spoliationem uetustæ generationis, a qua quidæ uetustate liberamur per passionem Christi: & ideo ueritas huius figuræ non fuit plene impleta in Christi natiuitate, sed in eius passione, ante quam circumcisio suam uirtutem & statum habebat. & ideo deuit Christum ante suam passionem tamquam filium Abrahe circumcidi.

AD SECUNDUM dicendum, quod Christus circumcisionem suscepit eo tempore, quo erat sub præcepto: & ideo sua actio in hoc est nobis imitanda, ut obseruemus ea, quæ sunt nostro tempore in præcepto: quia unicuique negotio est tempus, & opportunitas, ut dicitur Eccl. 8. Et præterea, ut Orig. * dicit, sicut mortui sumus cum illo moriente, & confurreximus Christo resurgenti, ita circumcisi sumus spirituali circumcisione per Christum, & ideo carnalis circumcisio non indigemus. Et hoc est, quod Apostolus dicit Colos. 2. In quo, I. Christo, circumcisi estis circumcisione non manufacta, in expoliatione corporis carnis, sed in circumcisione domini nostri Iesu Christi.

AD TERTIUM dicendum, quod sicut Christus propria uoluntate mortem nostram suscepit, quæ est esse actus peccati (nullum in se habens peccatum) ut nos a morte libe-

ritatem redderet. **AD PRIMUM** ergo dicendum, quod circumcisio per remotionem carnalis pellicule in membro generationis facta, significabat spoliationem uetustæ generationis, a qua quidæ uetustate liberamur per passionem Christi: & ideo ueritas huius figuræ non fuit plene impleta in Christi natiuitate, sed in eius passione, ante quam circumcisio suam uirtutem & statum habebat. & ideo deuit Christum ante suam passionem tamquam filium Abrahe circumcidi.

circum-

circuncisio tali ratio-
ne conluea uel fit o
teranda iudicaretur
ur fecundum le licta
tolleretur ratio
scandalu apud eccle-
sialias. Et per hanc
pater solutio omniu
oblectoriu. Hanc sunt
que de hac q. noua
mibi occurrerunt, in
libentius audire
epistolice sedis fen-
estram, quam pro-
prium proferrem opi-
nionem.

Super Quaestione
septima a septima
sicuti uia secun-
dam.

Opera

Titulus clarus
est.

In corpore
pater ratio imponit
et nomina referuntur.
Deinde respondetur
quod. Nomina de-
bent imponi a pro-
prietariis reru, uel
imponuntur a circum-
stantibus quomodo-
libet, uel significant
aliquid grauitu do-
ctum diuinitus illis da-
tum. Primum declara-
tur in nominibus ge-
nerum & specieru.
Secundum, in singu-
larium nominibus.
Tertium, in nomi-
nibus diuinitus im-
positis.

Conclusio respon-
sua est. Conuenien-
ter uocatum est no-
men Christi Iesus,
id est, saluator: quia
fuit impositum diu-
initus angelo nunti-
ante, & Christo hoc
nomen gratie colla-
tum est, ut esset salua-
tor omnium.

¶ Præter hoc nomen Iesus salutem significat, ut pa-
tet per id, quod dicitur Matth. 1. Pariet filium, & vo-
cabis nomen eius Iesum, ipse enim saluum faciet
populum suum a peccatis eorum: sed salus per Chri-
stum non est facta solum in circuncisione, sed etiã
in præputio, ut patet per Apost. Rom. 4. Inconue-
nienter ergo hoc nomen fuit Christo impositum
in sua circuncisione.

SED CONTRA est auctoritas scripturæ, in qua di-
citur Luc. 2. quod postquam consummati sunt dies
octo, ut circuncideretur puer, uocatum est nomen
eius Iesus.

RESPON. Dicendum, quod nomina debent pro-
prietatibus rerum respondere. Et hoc patet in no-
minibus generum & specierum: quia, ut dicitur 4.
Metaph. ratio, quam significat nomē, est definitio,
quæ designat propriam rei naturam. Nomina au-
tem singularium hominū semper imponuntur ab
aliqua proprietate eius, cui nomen imponitur. Vel
a tempore, sicut imponuntur nomina aliquorum
sanctorum his, qui in eorum festis nascuntur. Vel a
cognatione: sicut cum filio imponitur nomen pa-

trari, & spiritualiter nos faceret
mori peccato, ita etiam & circū-
cisionem, quæ est remedium ori-
ginalis peccati, suscepit abique
hoc quod haberet originale pec-
catum, ut nos a legis iugo libe-
raret, & ut in nobis spiritualem
circuncisionem efficeret, ut scilicet
suscipiendo figuram, imple-
ret ueritatem.

ARTICVLVS II.

Utrum conuenienter fuerit Christo no-
men impositum.

AD SECVNDVM sic procedi-
tur. Videtur quod inconue-
nienter fuerit Christo nomen
impositum. Veritas enim euan-
gelica debet prænuntiationi p-
phetica respondere: sed prophete
aliud nomen de Christo præ-
nuntiauerunt: dicitur enim Isa.
7. Ecce, uirgo concipiet, & pariet
filium, & uocabitur nomen eius
Emanuel. Et 8. Uoca nomē eius,
accelera, spolia, detrahe, festina
prædari. Et 9. Uocabitur nomen
eius admirabilis, consiliarius,
Deus fortis, pater futuri sæculi,
princeps pacis. & Zach. 6. dicitur,
Ecce, uir, Oriens nomē eius,
ergo inconuenienter uocatum
est nomen eius Iesus.

¶ 2 Præter, Isa. 62. dicitur, Vocabi-
tur tibi nomē nouum, quod os
domini nominauit: sed hoc no-
men Iesus non est nomen nouum,
sed pluribus fuit in ueteri
testamento impositum, ut patet
etiam ex ipsa genealogia Chri-
sti Luc. 3. ergo uidetur quod in-
conuenienter uocatum est no-
men eius Iesus.

¶ Præter hoc nomen Iesus salutem significat, ut pa-
tet per id, quod dicitur Matth. 1. Pariet filium, & vo-
cabis nomen eius Iesum, ipse enim saluum faciet
populum suum a peccatis eorum: sed salus per Chri-
stum non est facta solum in circuncisione, sed etiã
in præputio, ut patet per Apost. Rom. 4. Inconue-
nienter ergo hoc nomen fuit Christo impositum
in sua circuncisione.

SED CONTRA est auctoritas scripturæ, in qua di-
citur Luc. 2. quod postquam consummati sunt dies
octo, ut circuncideretur puer, uocatum est nomen
eius Iesus.

RESPON. Dicendum, quod nomina debent pro-
prietatibus rerum respondere. Et hoc patet in no-
minibus generum & specierum: quia, ut dicitur 4.
Metaph. ratio, quam significat nomē, est definitio,
quæ designat propriam rei naturam. Nomina au-
tem singularium hominū semper imponuntur ab
aliqua proprietate eius, cui nomen imponitur. Vel
a tempore, sicut imponuntur nomina aliquorum
sanctorum his, qui in eorum festis nascuntur. Vel a
cognatione: sicut cum filio imponitur nomen pa-

tris, uel alienius de cognatione eius: sicut propin-
qui Ioannis Baptista uolebant eum uocare nomi-
ne patris sui Zachariam, non autem Ioanem: quia
nullus erat in cognatione eius, qui uocaretur hoc
nomen, ut dicitur Luc. 1. Vel etiam ab euentu: si-
cut Ioseph uocauit primogenitum suum Manasse,
dicens, Obliuisi fecit me Deus omnium la-
borum meorum. Genes. 41. Vel etiam ex aliqua qua-
litate eius, cui nomen imponitur: sicut Genes. 25.
dicitur, quod quia qui primus egressus est de utero
matris, rufus erat, & totus in more pellis hispidus,
uocatum est nomen eius Esau, quod interpretatur
rubeus. Nomina autem quæ imponuntur aliquibus
diuinitus, semper significant aliquid gratuitum do-
num eis diuinitus datum: sicut Gen. 17. dictum est
Abraham, Appellaberis Abraham, quia patrem mul-
tarum gentium constitui te. Et Matt. 16. dictum est
Petro, Tu es Petrus, & super hanc petram ædifica-
bo ecclesiam meam. Quia igitur Christo hoc mu-
nus gratiæ collatum erat, ut per ipsum omnes salua-
rentur, ideo conuenienter uocatum est nomen eius
Iesus, id est, Saluator, angelo hoc nomen præ-
nuntiante, non solum matri, sed etiam Ioseph, qui erat
futurus eius nutritus.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod in omnibus
illis nominibus quodammodo significatur hoc no-
men Iesus, quod est significatiuum salutis. Nam in
hoc quod dicitur, Emanuel, quod interpretatur,
nobiscum Deus, designatur causa salutis, quæ est unio
diuinæ & humanæ naturæ in persona filij Dei, per
quæ factum est, ut Deus esset nobiscum, quasi parti-
ceps nostræ naturæ. Per hoc autem quod dicitur, Uoca
nomen eius, accelera, spolia, detrahe, &c. designatur
a quo nos saluauit, quia a diabolo, cuius spolia ab-
stulit, secundum illud Coloss. 2. Expolians principa-
tus, & potestates, traduxit confidenter. In hoc autem
quod dicitur, Uocabitur nomen eius admirabi-
lis &c. designatur uia & terminus nostræ salutis, in-
quantum scilicet admirabili diuinitatis consilio &
uirtute, ad hereditatem futuri sæculi perducimur,
in quo erit pax perfecta filiorum Dei, sub ipso prin-
cipe Deo. Quod uero dicitur, Ecce uir, Oriens no-
men eius, ad idem refertur ad quod primum, scilicet
ad incarnationis mysterium, secundum quod
ex ortu est in tenebris lumen rectis corde.

AD SECVNDVM dicendum, quod his qui fuerunt ante
Christum, potuit conuenire hoc nomen Iesus se-
cundum aliquam aliam rationem, puta, quia aliqua
particularem & temporalem salutem attulerunt:
sed secundum rationem spiritualis & uniuersalis sa-
lutis hoc nomen proprium est Christo, & secun-
dum hoc dicitur esse nomen nouum.

AD TERTIVM dicendum, quod sicut Genes. 17.
legitur, simul Abraham suscepit nominis imposi-
tionem a Deo, & circuncisionis mandatum: & ideo
apud iudæos consuetum erat, ut ipso die circuncisi-
onis nomina pueris imponerentur, quasi ante cir-
cuncisionem perfectum esse non habuerint: sicut
etiam nunc pueris in baptismo nomina imponuntur.
Vnde super illud Proverbio. 4. Ego filius fui pa-
tris mei, tenellus & vnigenitus coram matre mea,
dicit glossa. Quare Salomon se vnigenitum coram
matre nominat, quem fratrem uerinum præcessit:
se scriptura attestatur, nisi quia ille mox natus, sine
nomine quasi numquam esset, de uita decessit? Et
ideo Christus simul cum fuit circuncisus, nominis
impositionem accepit.

Tertia S. Thomæ. R 2 Super

Super Questionis trigesima septima Articulus tertium.

Titulus clarus est. In corpore unica conclusio responsiva quaerito: Christus

ARTICVLVS III.

Utrum Christus conuenienter fuerit in templo oblatu.

Op. 60. ar. 8.

quod ad primam partem declaratur ex fine: quia ut eos q sub lege erant, redimeret, & iustificationem spirituales in membris suis impleter. Quo ad secundam est per se euidens. Consequenter probatur: quia in lege erat circa primogenitum duo praecipua: alterum in quantum genitum, & alterum in quantum primogenitum, & utriusque in Christo seruatum est. Litera est clara.

Sed circa rationem in litera redditam de sacrificio praecipit Leuit. 12. quia scilicet pro peccato prolis offerretur, dubium occurrit: tum quia peccatum originale pro octauo die per circumcisionem: tum quia in textu illo expressis dicitur. Et orabit pro ea. Scilicet matrem, sacerdos & mundabitur, & non dicitur, Orabit pro filio. male ergo in litera dicitur, quod offerretur pro peccato prolis.

Ad huius evidentiam considerandum est, quod litera illius textus, ut glossa ex Augu. dicit, dupliciter legi potest. Primo, ut ly pro filio uel filia, referatur ad oblatorem. Et hunc sensum sequens August. probantem hunc sensum, ex uerbis scilicet, Luca. 2. dicens: Cum inducerent puerum Iesum parentes eius, ut facerent secundum consuetudinem legis pro eo. Ex hoc enim quod dixit: pro eo, & non pro matre ostendit quod illud quod tunc faciebant, pro puero faciebant: constat autem quod tunc offerrebant, ut praedixerat Euangelista, ergo. Alio modo, ly pro filio aut filia, referatur ad purgationis terminationem, & secundum hunc sensum ab alijs exponitur, & remanet indecisiu pro quo fiat oblatio, an pro filio, an pro matre, quae sibi mandari dicitur. Et quia litera illa utriusque expositionis est capax, quia potest cum utraque oratione (tam scilicet antecedente de termino purgationis quam subsequente de oblatione) contrahi ly pro filio uel filia positum in medio utriusque orationis, ideo ambiguus restat sensus, quantum est ex litera illa. Libera uideatur cuiusque sua opinio, quod uel pro peccato prolis uel matris offerretur. Et qui sem quod pro peccato oblatio fiet, textus clare dicit. Et ideo dicere, quod pro sola irregu-

Art. 7. huius q. in corp. & ad 3.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur quod inconuenienter fuerit Christus in templo oblatu. Dicitur enim Exod. 12. Sanctifica mihi omne primogenitum, quod aperit uulnam in filijs Israel: sed Christus exiit de clauso uirginis utero, & ita matris uulnam non aperuit, ergo Christus ex hac lege non debuit in templo offerri.

¶ 2 Praet. Illud, quod est semper praesens alicui, non potest ei praesentari: sed Christi humanitas semper fuit Deo maxime praesens, utpote ei coniuncta in unitate personae. ergo non oportuit, quod coram domino offerretur.

¶ 3 Praet. Christus est hostia principalis, ad quam omnes hostiae veteris legis referuntur, sicut figura ad veritatem: sed hostia non debet esse alia hostia, ergo non fuit conueniens, ut pro Christo alia hostia offerretur.

¶ 4 Praet. Inter legales hostias praecipua fuit agnus, qui erat iuge sacrificium, ut habetur Num. 28. unde etiam Christus dicitur agnus, Io. 1. Ecce agnus Dei. magis ergo fuit conueniens, quod pro Christo offerretur agnus, qui par turturum, uel duo puli columbarum.

Sed in contrarium est auctoritas scripturae, quae hoc factum esse testatur, Luc. 2.

RESPON. Dicendum, quod sicut dictum est, * Christus uoluit sub lege fieri, ut eos qui sub lege erant, redimeret, & ut iustificatio legis in suis membris spiritualiter impleretur. De prole autem nata, duplex praecipitum in lege traditur. Unum quidem generale, quo ad om-

ne laritate corporea hoc fieret, alienum a litera est dicente, animal unum pro peccato & aliud pro holocausto offerri. Dicere autem quod pro peccato matris quod non pariendo, sed concumbendo commisit, quia communiter aliquod ueniale peccatum in actu illo interuenit, omnino irrationabile non est: ex litera

nes, ut scilicet completis diebus purificationis matris offerretur sacrificium pro filio, siue pro filia, ut habetur Leuit. 12. & hoc quidem sacrificium erat & ad expiationem peccati, in quo proles erat concepta & nata, & ad consecrationem quandam ipsius: quia tunc primo praesentabatur in templo: & ideo aliquid offerabatur in holocaustum, & aliquid pro peccato. Aliud autem praecipitum erat speciale in lege de primogenitis tam in hominibus, quam in iumentis: sibi enim dominus deputauerat omne primogenitum filiorum Israel, pro eo quod ad liberationem populi Israel percussisset primogenita Aegypti, ab homine usque ad pecus, primogenitis filiorum Israel reseruat. Et hoc mandatum ponitur Exo. 13 in quo etiam praefigurabatur Christus, qui est primogenitus in multis fratribus, ut dicitur Roma. 8. Quia igitur Christus ex muliere natus, erat quasi primogenitus, & uoluit fieri sub lege, hac duo Euangelista Lucas circa eum obseruata ostendit. Primo quidem id, quod pertinet ad primogenitos, cum dicit, Tulserunt illum in Hierusalem, ut scilicet offerretur cum domino, sicut scriptum est in lege domini: quia omne masculinum ad aperiens uulnam, sanctum domino uocabitur. Secundo illud, quod pertinet communiter ad omnes, cum dicit, Ut darent hostiam, secundum quod dictum erat in lege domini, par turturum aut duos pullos columbarum.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod sicut Greg. Nissen. dicit, illud legis praecipitum in solo incarnato Deo singulariter & ab alijs differenter impleti uult. ipse namque solus ineffabiliter conceptus ac incomprehensibiliter editus, uirginale uterum aperuit, non antea

offerri mandatur. Ad obiectionem autem, quod originale peccatum iam expiatum erat per circumcisionem, dicitur, quod quia peccatum originale plura in se continet, scilicet maculam cum reatu aeternae poenae damni, & fomitem, non inconuenit pro peccato originali remissio quo ad maculam cum reatu aeternae poenae damni, offerri ut expietur aliquo modo ad fomitem, ut scilicet proles minus prona sit ad malum. Et tanto magis hoc erat tunc necessarium, quanto per circumcisionem minor gratia conferebatur, quam nunc per baptismum, ut sic adiunctum hoc sacrificium circumcisionis, accederetur ad gratiam baptismalem, uel propius ad illam, non ex opere aliquo sacramentali, sed ex deuotione & fide oblatis (sacrificii), patre misericordiam largiente.

Super

